

POSTAVENÍ MAĎARSKÉ MENŠINY NA SLOVENSKU

Radka Cuřínová, Ivana Karafiátová, Tereza Kasková, Kristýna Franzová, Martina Fuková. Hospodářská a kulturní studia (HKS), 2013.

ÚVOD

Maďarská menšina na Slovensku je největší menšinou na území Slovenska. Vyplyvá to již z dávné historie, kdy nynější jižní část Slovenska spadala nejdříve pod Maďarsko a až posléze, vzhledem k historickým událostem, pod nynější Slovensko.

Jelikož se tato etnická menšina nachází na území Slovenska již dlouhý čas, je určitě zajímavé sledovat vzájemnou existenci Slováků a Maďarů. Je vidět, že jejich soužití je reálné, ovšem často slýcháváme o různých konfliktech a problémech mezi těmito dvěma národnostmi.

Tato práce se zaměřuje na soužití maďarské menšiny se Slováky. Zkoumá, jaké zvyklosti si Maďaři ze své rodné země udržují, ať už se jedná o tradice, svátky či gastronomii. Díky respondentům je vidět, jak se maďarská a slovenská kultura vzájemně ovlivňují, a jak se maďarská menšina přizpůsobila životu na Slovensku.

CÍL PRÁCE

Cílem práce je analyzovat maďarskou menšinu na Slovensku a získat tři základní pohledy (pohled slovenské majority na maďarskou minoritu, maďarské minority na slovenskou majoritu a externí pohled Maďara žijícího v Maďarsku na Maďary žijící na Slovensku). Cílem práce je také překrytí těchto tří pohledů a vytvoření „univerzálního obrazu“ zkoumané minority, čímž dojde k objasnění celkového postavení maďarské menšiny na Slovensku. Pro lepší upřesnění tématu slouží následující podvýzkumné otázky.

Podvýzkumné otázky:

1. Jaké tradice si Maďaři na Slovensku udržují?
2. Jaký vliv má minulost na současné soužití obou národností?
3. Jsou Maďaři ovlivněni většinovou populací Slováků?
4. Udržuje si maďarská minorita své gastronomické zvyklosti z rodné země?

METODIKA

Celá práce byla rozdělena na dvě hlavní části, a to sice na část teoretickou a praktickou. Do teoretické části byla promítnuta nalezená statistická fakta a základní, obecné informace, které je třeba, ve

vztahu ke zkoumané menšině v daném státě, znát. Praktická část práce potom představovala konfrontaci názorů jednotlivých respondentů a byla shrnuta především v kapitole „Vlastní práce“. Na začátku bylo třeba vybrat si hlavní téma (minoritu, kterou se práce bude dále zabývat). Následovalo podrobné nastudování dostupných tištěných i internetových zdrojů. Dalším krokem byla snaha získat alespoň tři požadované respondenty, kteří byli ochotni zodpovědět výzkumným týmem připravené otázky a pomohli tak odhalit názor na vzájemné soužití Maďarů a Slováků na Slovensku ze tří stran (z pohledu maďarské menšiny a slovenské majority na Slovensku, stejně jako z pohledu rodilých Maďarů v Maďarsku). Souhrn a překrytí všech třech pohledů lze potom najít v závěru práce.

Výhodou zvoleného tématu byla poměrně široká dostupnost jak knižních, tak internetových zdrojů. Studium tištěných i elektronických dokumentů bylo hlavní metodou především pro teoretickou část práce. Menším negativem byla skutečnost, že navzdory již zmíněné snadné dostupnosti tematické literatury, byla velká část z ní ve slovenštině, a proto nebylo její studování tak dobře srozumitelné či čitelné jako v češtině. Hlavní technikou sběru dat pro praktickou část práce byl rozhovor po internetu. Získané odpovědi na stanovené otázky dokázaly i přes komunikační vzdálenost rozšířit teoretické znalosti o subjektivní názory těch, co se na zkoumané situaci sami podílí. Rozhovor měl semi-strukturovanou formu, což znamená, že jsou respondentům kladeny připravené, tak zvané „otevřené“ otázky, které bývají dále rozvíjeny tak, že se postupně zachází do hlubších detailů. Výhodou této formy dotazování je poměrně velký počet získaných dat, nevýhodou je skutečnost, že může dojít k určitému odklonu od hlavního tématu a velká část získaných dat se potom stává zcela nadbytečnou. V praxi se využití této formy rozhovoru projevilo především tak, že si respondenti k týmem zvoleným otázkám vždy přidali ještě něco svého. Mnoho z jejich odpovědí zvolenou otázku vhodně rozšířilo, vyvolalo zájem o detaily, a zároveň nepřesáhlo vymezený tematický rámec.

Zajistit respondenty žijící na území jiného státu nakonec (v současné době internetové komunikace) nebyl až tak obtížný úkol, jak se na první pohled zdálo. Všichni respondenti byli sehnáni na doporučení známých a dotazování byli především prostřednictvím internetové komunikace, a to hlavně skrz e-mailovou komunikaci a sociální síť Facebook. Vzhledem k příbuznosti češtiny a slovenštiny nebyl ani nijak velký problém v dorozumívání. Otázky a následné odpovědi Maďarů pro výzkumný tým přeložili maďarsky mluvící Slováci.

Struktura respondentů

Následující tabulka udává základní informace o získaných respondentech.

Jméno/pseudonym	Věk	Stav	Forma rozhovoru
Aňa	23 let	Slovenka žijící na Slovensku	sociální síť Facebook, e-mailová komunikace
Juliana	23 let	Maďarka žijící na Slovensku	sociální síť Facebook, e-mailová komunikace
VR - Réka	22 let	Maďarka žijící v Maďarsku	sociální síť Facebook
Darina	43 let	Slovenka žijící na Slovensku	sociální síť Facebook
Andrea	34 let	Maďarka žijící na Slovensku	sociální síť Facebook

LITERÁRNÍ REŠERŠE

Situace maďarské menšiny na Slovensku je poměrně obvyklým tématem u mnoha evropských autorů, zejména pak českého, slovenského a samozřejmě maďarského původu. I přes značnou popularitu tohoto tématu se však většina autorů soustředí především na historii a s ní související formování politického života na území dnešního Slovenska či Maďarska.

Jedním z vážených autorů zabývajících se zvoleným tématem je Čech, náš nejvýznamnější hungarista, Richard Pražák¹. Ve svém díle *Maďarsko - Stručná historie států* se snaží o co nejsrozumitelnější výklad maďarského historického a politického vývoje, ale zároveň také nastiňuje základní přehled vývoje kulturního (literatura, hudba, divadlo, architektura a výtvarné umění). Svoji pouť napříč maďarskou historií zahajuje autor již v 9. století, kdy se na území dnešního Maďarska údajně dostaly první maďarské kočovné kmeny. Zvláštní pozornost potom Pražák věnuje století 20., přičemž se zaměřuje hlavně na rozpad Rakouska-Uherska, složitý vývoj ve 20. a 30. letech, válečnou a poválečnou situaci. Historické dění autor končí na konci 20. století, kde také zmiňuje rok 1993 a rozpad Československa, v jehož důsledku vlastně přestala existovat společná hranice Maďarska s Českem, a zůstala jen se Slovenskem. Celá maďarská historie je ještě podrobněji (a v širších souvislostech) rozebrána v další z Pražákových knih s názvem *Dějiny Maďarska*².

Zoltán Fábry³, maďarský spisovatel a reprezentant pokrokové maďarské literatury na Slovensku, se v díle *Obžalovaný prehovorí* pokusil, prostřednictvím dobových textů, seznámit čtenáře se situací a postavením maďarské menšiny na Slovensku zejména v letech 1938-1945 a po válce. Kniha má být svědectvím toho, že pokud chce člověk poznat způsob myšlení maďarské menšiny a její psychiku na Slovensku, v první řadě je třeba seznámit se s historickými fakty. Maďarské texty, které vznikly v časech existenční nejistoty a bezmocnosti jsou, podle Fábryho, důkazem duchovního a mravního postoje maďarské menšiny. Dílo je ve své podstatě z části memorandumem (písemné zachycení nějakého stavu věcí) maďarské menšiny na území tehdejšího Československa a autor zde nakonec dochází k tomu, že ačkoliv v tomto období (1938-1945) zažili mnoho osobních křivd a tragédií jak Maďaři, tak i Slováci, nakonec z toho vyšli hůře přece jen Maďaři, protože právě ti se stali menšinou na Slovensku. Z knihy také jednoznačně vyplývá, že na minulost nelze zapomenout, a že jí bude postavení maďarské menšiny na Slovensku vždy ovlivněno.

Eva Irmanová⁴ se ve své knize *Maďarská menšina na Slovensku a její místo v zahraniční politice Slovenska a Maďarska po roce 1989* již soustředí výhradně na tu konkrétní maďarskou menšinu na Slovensku a na její současnou a především (jak napovídá název díla) politickou situaci. Irmanová zde řeší tři hlavní tematické okruhy – priority maďarské zahraniční politiky po roce 1989, vliv maďarské menšiny na politický vývoj na Slovensku a obecně celkové postavení maďarské menšiny na Slovensku. Autorka v této publikaci navíc předkládá základní statistické údaje o Maďarech na Slovensku, stručně seznamuje čtenáře s historií maďarsko-slovenských vztahů, zdůrazňuje zákaz jakékoliv diskriminace menšin a zastává názor, že otázka maďarské menšiny na Slovensku není jen problémem lokálního významu, neomezuje se dokonce ani na pouhý dvoustranný maďarsko-slovenský vztah, ale má široký mezinárodní význam, jak z hlediska středoevropského, tak i celosvětového.

TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část práce se zaměřuje především na základní informace týkající se Slovenské republiky (geografická poloha, statistika), seznamuje čtenáře s historií maďarsko-slovenských vztahů a upozorňuje na některá kulturní, gastronomická a politická fakta Maďarů žijících na Slovensku.

Slovenská republika

Slovenská republika je vnitrozemský stát, který leží ve střední Evropě. Na jihu sousedí s Maďarskem, na východě s Ukrajinou, na jihozápadě s Rakouskem, na západě s Českou republikou a na severu s Polskem. Hlavním městem Slovenska je Bratislava a úředním jazykem je slovenština, ale na jihu

Slovenska to je i maďarština a v Prešovském kraji i rusínština.⁵⁾

Obrázek č. 1 - Slovenská vlajka

6)

Na Slovensku žije mnoho národnostních menšin. Největší z nich je maďarská menšina (8,5 %), vedle ní je tam romská menšina (2,0 %), česká (0,6 %), rusínská (0,6 %), ukrajinská (0,1 %), německá (0,1 %) a polská menšina (0,1 %).⁷⁾

Obrázek č. 2 - Mapa Slovenska

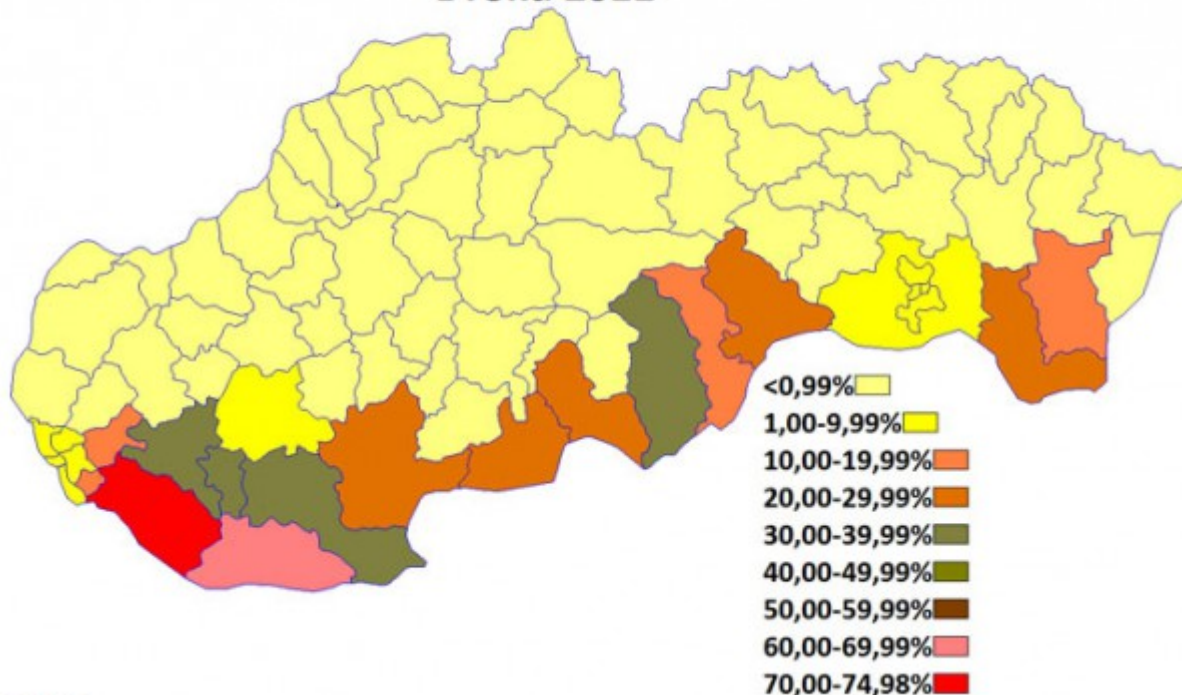
Ve Slovenské republice žijí občané Slovenské republiky, kteří se hlásí k maďarské národnosti a občané Maďarské republiky, kteří mají na Slovensku krátkodobý, dlouhodobý nebo trvalý pobyt.

Statistické údaje Slovenska

V roce 2011 proběhlo sčítání lidu a zjistilo se, že k maďarské národnosti se hlásí 458 467 obyvatel s trvalým pobytem na Slovensku. To je 8,5 % obyvatel Slovenska. Zajímavé je, že v roce 2001 to byla čísla 520 528 s 9,7 % a v roce 1991 567 296 s 10,89 %. Tato sčítání lidu ukazují, že počet Maďarů s trvalým pobytem na Slovensku pomalu klesá. I přes tento jev patří maďarská menšina ve Slovenské republice k největším. Největší výskyt Maďarů je na jihu Slovenska, například v Trnavském a Nitrianském kraji.⁹⁾

Obrázek č. 3 - Oblasti výskytu Maďarské menšiny na Slovensku (rok 2011)

10)

Podiel obyvateľov maďarskej národnosti v okresoch SR z roku 2011

© 2012

Podle sčítání obyvatel na Slovensku v roce 2011 vyplývá, že 508 714 obyvatel má za mateřský jazyk maďarštinu. To je 9,4 % obyvatel Slovenska. V roce 2001 to bylo 572 929 obyvatel s 10,7 %. I zde se ukazuje, že maďarština je druhým nejrozšířenějším jazykem na Slovensku.¹¹⁾

Historie Slovenska a Maďarska

Celá práce se obecně zabývá postavením maďarské menšiny na Slovensku, a také vzájemnými vztahy mezi Maďary a Slováky na území dnešního Slovenska, a proto je nutné znát také historické vztahy těchto národností a připomenout čtenáři důležité mezníky v dějinách obou států.

V roce 1867 vzniklo na základě tzv. rakousko-uherského vyrovnání Rakousko-Uhersko, kterému vládl až do roku 1918 císař František Josef I. Dne 28. 10. 1918 se Rakousko-Uhersko přeměnilo na Československo, ve kterém se stal prezidentem Tomáš Garrigue Masaryk.¹²⁾

Rakousko-Uhersko se skládalo ze dvou státních celků, a to z Předlitavska (Rakousko) a Zalitavska (Uhersko). Předlitavsko se skládalo například z Čech a Zalitavsko z Uherského království. Uherské království leželo na území dnešního Maďarska, Slovenska, částech Rakouska, Polska, Rumunska, Ukrajiny, Srbska, Chorvatska a Slovinska. Podle geografie se Uherské království dělilo na Horní Uhry (Slovensko) a Dolní Uhry (Maďarsko). V tomto mnohonárodnostním státě se nejvíce prosadila maďarská hegemonie.¹³⁾

Obrázek č. 4 - Státní znak Uher

14)

Po skončení první světové války v roce 1918 se Rakousko-Uhersko rozpadlo na několik států a důsledkem byly problémy s národnostním složením obyvatelstva. Nejmenší podíl menšin mělo Maďarsko a Rakousko a nejvíce Československo. V Československu se tedy Maďaři stali národnostní menšinou, která ale v některých oblastech tvořila většinu. V roce 1919 sice ministr zahraničních věcí Edvard Beneš a ministerský předseda ČSR podepsali smlouvu, která měla zaručit práva pro menšiny na území ČSR, ale ta se moc neplnila. Například Maďaři byli podrobováni různým tlakům ze strany Slováků a Čechů. Příkladem takového tlaku byla například pozemková reforma. Největším problémem po vzniku ČSR bylo rozhodnutí, kde by měly být hranice ČSR s Maďarskem. Už rozpad Uherska byl těžkou ránou pro Maďary a teď, když chtěli být součástí Maďarska, patřili díky nové hranici do ČSR. Úředním jazykem ČSR byla českoslovenština, ale Maďaři mohli mluvit na úřadech svoji mateřtinou v případě, že v té oblasti žilo více jak dvacet procent Maďarů. ¹⁵⁾

Obrázek č. 5 - Znak ČSR

16)

Během druhé světové války v letech 1939 - 1945 byla jižní část Slovenska připojená k Maďarskému království. Nicméně po válce se část vrátila k Československu a nadále byla otázka, jak zlepšit vztahy mezi Slováků a Maďary. Ve 40. letech 20. století podepsali zástupci ČSR a Maďarska Smlouvu o přátelství a spolupráci. A v 60. letech Ústava ČSSR přinesla menšinám právo na výuku v mateřském jazyce a rozvoj jejich kultury. V roce 1968 byl přijat zákon, který potvrdil práva menšinám. Bohužel zákon moc nevyřešil problémy menšin. Podle zákona mají nárok menšiny na tisk a informace ve svém jazyce, používání svého jazyka na všech úřadech a měly by být zastoupeny v zastupitelských orgánech. ¹⁷⁾

Velkým mezníkem pro maďarskou menšinu byl rok 1989, kdy se změnil režim. Maďaři se najednou mohli podílet na politickém životě. Ve stejném roce založili politickou stranu Maďarskou nezávislou iniciativu. V roce 1989 se její člen Alexander Varga stal místopředsedou slovenské vlády. ¹⁸⁾

V roce 1993 se rozdělila Československá republika na Českou a Slovenskou republiku. Díky maďarským politikům se uzákonil zákon, že Maďaři mají školní a kulturní samosprávu, dále mohou mít dvojjazyčné názvy obcí. V roce 2003 byla zřízená první a zatím poslední maďarská škola: Univerzita J. Selyeho ve městě Komárno na jižním Slovensku, která má tři fakulty - teologickou, ekonomickou a pedagogickou.¹⁹⁾

Obrázek č. 6 - Logo Univerzity J. Selyeho

Kulturní postavení maďarské menšiny na Slovensku

V této práci je předmětem výzkumu postavení maďarské menšiny na Slovensku a vzájemné ovlivnění menšiny s majoritní společností, a proto je vhodné zmínit kulturní postavení jako jejich silnou stránku oproti ostatním menšinám na Slovensku.

Maďaři jsou velmi vlastenecký národ, který je hrdý na svou vlast, jazyk a národní dějiny.²¹⁾

Maďarská kultura se stala kulturním centrem pro celou jihovýchodní Evropu a ovlivnila kulturu Slovenska, Rumunka a Srbska.²²⁾

Maďarská menšina na Slovensku patří mezi autochtonní obyvatele, což znamená, že žijí na tomto území od jeho vzniku, díky čemuž si postupem času vytvořili nejlépe organizovanou kulturu.²³⁾

Mají mnoho různých organizací, z nichž hlavní kulturně-společenskou organizací je sdružení CSEMADOK. Sdružení vzniklo 5. května 1949 v Bratislavě pod názvem Kulturní svaz maďarských pracujících v Československu (Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kultúregyesülete). Z tohoto názvu se ujalo zkrácené pojmenování CSEMADOK.²⁴⁾ Hlavním posláním této organizace je rozvíjení národní identity Maďarů na Slovensku, zachování a pěstování jejich národní kultury, tradic a mateřského jazyka. Ale nejen to, také usilují o přátelské soužití se slovenskými spoluobčany.²⁵⁾

Také zde mají studentské organizace, které jsou zaměřené na šíření maďarské kultury. Mezi nejvýznamnější patří Diákhálózat, což je studentská síť v Bratislavě a dále Svaz maďarských studentů JUGYIK v Nitře.²⁶⁾

Na Slovensku je mnoho dalších organizací maďarské menšiny a všechny tyto organizace spolupracují

za pomoci Maďarského kulturního institutu, což je státní instituce, která je podporována ministerstvem školství a kultury a za cíl si klade uspokojením kulturních a vzdělávacích potřeb menšiny.²⁷⁾

Jazyk a specifické dialekty maďarské menšiny na Slovensku

V oblasti soužití maďarské menšiny se Slováci hraje významnou roli také jazyk. Maďarský jazyk je velmi odlišný od toho slovenského, protože má zcela jiný původ. Slovenština je jazyk původem slovanský, konkrétně se řadí do západoslovanské jazykové skupiny. Oproti tomu maďarštinu můžeme zařadit do uralské jazykové skupiny, konkrétně do její ugrofinské větve. Podobností je vzdáleně příbuzná finštině a estonštině. Je jedním z mála neindoevropských jazyků ve středoevropském regionu.²⁸⁾ Maďarský jazyk má celkově osm hlavních nářečí, z toho dvě se používají pouze mimo Maďarsko a to v Sedmihradsku (v Rumunsku).²⁹⁾

Na území Slovenska se používají tři hlavní nářečí: Zadunajské, Pálocké a Severovýchodní nářečí. Tato tři hlavní nářečí jsou fixována na konkrétní geografickou oblast, dále se na území Slovenska vyskytují i menší jazykové ostrovy, které jsou typické pro menší obce.

Tři hlavní nářečí maďarštiny používané na Slovensku:

1. **Zadunajské nářečí**, kterým maďarská menšina hovoří převážně na západě Slovenska (od Bratislavy přibližně po Štúrovo) podobně jako v severozápadní (Zadunajské) části Maďarska.

2. **Pálocké nářečí**, kterým se hovoří od měst Želiezoviec a Levice přes Lučenec a Filákovu (Novohrad), Rimavskou Sobotu a Rožňavu (Gemery). Toto nářečí se dále také používá v severním Maďarsku, hlavně v Novohradské župě.

3. **Severovýchodní nářečí**, které se vyskytuje především na jihovýchodě Slovenska (v okolí Kráľovského Chlmce a Velkých Kapušan) se hovoří stejně jako v severovýchodním Maďarsku, Zakarpatské Ukrajině a severním Sedmihradsku.³⁰⁾

Kromě těchto oblastí existují ještě menší jazykové ostrovy. Například vesnice v okolí Nitry mají blízko k Pálockému nářečí, ale tvoří samostatnou skupinu. Některé jazykové jevy mohou být typické jen pro některé obce (Senec, Lehnice při Dunajskej Strede, Koliňany při Nitre atd.) Tato nářečí se liší slovní zásobou (používají se některé slova charakteristická jen pro daný region), výslovností a v některých případech i skloňováním.³¹⁾

Velké odlišnosti těchto dvou jazyků způsobují značné těžkosti maďarské menšině a to hlavně v dorozumívání se, vzniká zde jazyková bariéra. Především v jižních částech Slovenska, kde je maďarská menšina nejpočetnější, vznikají problémy v komunikaci ve státních institucích nebo u lékařů. Maďarská menšina má na Slovensku silné postavení, snaží se uchovat si svůj mateřský jazyk a jeho specifické dialekty. Nelze se však vyhnout tomu, že slovenština postupně ovlivňuje maďarský jazyk, především jeho přízvuk. Jedním z výsledků vzájemného ovlivňování jazyků je, že maďarština Maďarů žijících v Maďarsku se liší přízvukem od maďarštiny Maďarů žijících na Slovensku.

Složení obyvatelstva Slovenska podle náboženského vyznání

Pro tuto práci je jistě užitečné znát také náboženské přesvědčení Maďarů na Slovensku, a to zejména proto, že od náboženství se potom odvíjí mnoho ze svátků a tradic, které si maďarská menšina na

Slovensku udržuje.

Zjišťování obyvatel podle náboženského vyznání se na Slovensku uskutečnilo dvakrát a to v letech 1991 a 2001. Podle výsledků výzkumu náboženského vyznání prováděného v roce 2001 se k římskokatolické církvi hlásilo nejvíce obyvatel Slovenska (68,9 %). Dále je nejvíce zastoupena protestantská církev (10,8 %), řeckokatolická církev (4,1 %), nespecifikované církve (3,2 %) a 13 % obyvatel Slovenska je bez vyznání.³²⁾

Příslušníci maďarské menšiny žijící na Slovensku se nejvíce hlásí k římskokatolické církvi, stejně jako většina obyvatel Slovenska. Na druhém místě je u maďarské menšiny zastoupena protestantská církev (15,5 %). Tyto skutečnosti celkově vyplývají z výsledků výzkumu náboženského vyznání prováděného v roce 2001. V tomto roce lze z výsledků zřetelněji rozlišit příslušníky jednotlivých církví od těch, kteří stojí mimo církve. Z tohoto důvodu se tato práce zaměří nejvíce na rok 2001.³³⁾

Už v roce 1991 byl podíl Maďarů na Slovensku hlásících se k některým z církví vyšší než celostátní ukazovatel: 80,5 – 93,4 % Maďarů se hlásilo k některé z církví. V roce 2001 se tento ukazatel ještě navýšil na 92,5 – 93,6 %. (Menší číslo vyjadřuje celkový počet osob hlásících se k jednotlivým církvím, vyšší číslo zahrnuje i ty nezaznamenané.)³⁴⁾

Tabulka č. 1 - Složení obyvatelstva maďarské a slovenské národnosti na Slovensku podle náboženského vyznání v letech 1991 a 2001 (%)³⁵⁾

Náboženské vyznanie / cirkev	1991			2001		
	Slovensko spolu	Z toho maď. národnosti	Z toho slov. národnosti	Slovensko spolu	Z toho maď. národnosti	Z toho slov. národnosti
Rímskokatolícka cirkev	60,4	64,9	60,8	68,9	72,8	69,9
Gréckokatolícka cirkev	3,4	1,2	3,5	4,1	1,6	4,1
Evanjelická cirkev a. v.	6,2	2,2	6,9	6,9	1,5	7,8
Reformovaná kresťanská cirkev	1,6	11,4	0,4	2,0	15,5	0,6
Pravoslávna cirkev	0,7	0,0	0,5	0,9	0,0	0,7
ÚZ židovských náboženských obcí	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostatné	0,6	0,8	0,5	1,1	1,1	1,0
Nezistené	17,4	12,9	17,6	3,0	1,1	2,2
Bez vyznania	9,8	6,6	9,9	133,0	6,4	13,7
Spolu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Počet obyvatel hlásících se k římskokatolické církvi se v roce 2001 zvýšil přibližně o 8 %. Zajímavostí je, že počet příslušníků židovské církve hlásících se k maďarské národnosti se v roce 2001 více než zdvojnásobil. Na druhou stranu nutno uvést, že v rámci skupiny obyvatel maďarské národnosti se počet evangelíků a pravoslavných snížil. K poklesu evangelíků maďarské národnosti mohlo přispět zvláště to, že většina maďarských evangelíků žije po území roztroušeně, značná část má už poměrně vysoký věk a existuje zde nedostatečné zabezpečení náboženského života v maďarském jazyce. Vývoj náboženského vyznání – podobně jako změnu národní identity, velmi výrazným způsobem ovlivňuje charakter sídelní, územní a regionální struktury dané komunity.³⁶⁾

Maďaři v politice

Na Slovensku existují dvě politické stany zastupující maďarskou menšinu, je to SMK-MKP (Strana maďarské koalice - Magyar Közösség Pártja) a MOST-HÍD (MOST-HÍD az együttműködés pártja - Strana spolupráce).

SMK-MKP vznikla v roce 1998 sloučením strany Maďarské křesťanskodemokratické hnutí s hnutím

Spolužití a se stranou Maďarská občanská strana. Hlavním cílem nové strany bylo hájení maďarské menšiny na Slovensku. Strana byla v letech 1998 - 2002 a 2002 - 2006 součástí koalic, ale od roku 2006 je v opozici, jelikož vyhrála strana SMER-SD s Robertem Ficem. Od roku 2010 není strana zastoupena v národní straně, ale má dva europoslance v Evropském parlamentu.³⁷⁾

Obrázek č. 7 - Logo Strany maďarské koalice

38)

Strana MOST-HÍD je strana vzájemné spolupráce Slováků a Maďarů, která zastupuje i jiné národnostní menšiny na Slovensku. Strana byla založená Bélou Bugárem a jeho kolegy ze strany SMK-MKP, ze které odešli v roce 2009. Za Vlády Ivety Radičové získali členové strany pozice předsedy vlády pro lidská práva a menšiny, ministra zemědělství a ministra životního prostředí. V roce 2012 se stala strana opozicí ve vládě.³⁹⁾

Obrázek č. 8 - Strana MOST-HÍD

40)

Maďarsko-slovenské vztahy

Vzájemné vztahy mezi Maďary a Slováky se v průběhu výše uvedené historie měnily. Jak už je zde uvedené, nejdříve bylo Rakousko-Uhersko, pak meziválečné Československo, druhá světová válka a nakonec rozpad Československa. Během těchto uvedených období se měnil vztah i samotný statut obou národů. Jednou byli Slováci menšinou v Maďarsku, podruhé zase Maďaři menšinou na Slovensku. Z těchto proměn vzniklo mnoho problémů a neustálé konflikty přetrvávají dodnes.⁴¹⁾

Mezi poslední aktuální rozpory patří např. jazykový zákon a zákon o dvojím občanství.^{42) 43)}

Od 1. 9. 2009 začala platit novela jazykového zákona, kterou ostře zkritizovala hlavně maďarská menšina. Podle novely se na všech úřadech komunikuje jen ve slovenštině. Menšiny mohou komunikovat s úřady ve své mateřštině jenom na místech, kde tvoří nejméně pětinu obyvatel. Za porušení zákona hrozí pouze institucím pokuty ve výši 100 až 5000 eur. Pokuty instituce mohou dostat například za hlášení nebo cedule v cizím jazyce. Podle vysokého komisaře OBSE pro národnostní menšiny Kurta Vollebaeka je novela v pořádku, nicméně Maďarsko tvrdí, že Slovensko diskriminuje národnostní menšiny. Nicméně tato novela ještě více zhoršila slovensko-maďarské vztahy.⁴⁴⁾

V květnu 2010 uvažovala maďarská vláda o schválení zákona o dvojím občanství. Nová právní úprava

zákona o dvojitým občanství by umožnila etnické minoritě Maďarů, žijících v sousedních zemích, včetně Slovenska, získání maďarského občanství. Existovala by možnost, požádat o toto občanství. Maďaři, kteří by o to usilovali, by nemuseli mít trvalý pobyt na maďarském území. Nová legislativa by měla odstranit diskriminaci Maďarů žijících v sousedních zemích. Maďaři s dvojitým občanstvím, ale bez trvalého pobytu v Maďarsku, by neměli právo zúčastnit se maďarských voleb.⁴⁵⁾

V roce 2010 maďarský parlament schválil zákon o udělení dvojího občanství, které umožňuje Maďarům žijícím v zahraničí získat maďarské občanství. Na to Slovensko nesouhlasně reagovalo novelizací svého zákona. Zákon říká, že pokud získá občan Slovenska občanství jiného státu, ztrácí slovenské občanství.⁴⁶⁾ Tento zákon se ale netýká těch, kteří již získali maďarské občanství před uvedením nového slovenského zákona, ti už slovenské občanství ztratit nemohou a mají tak občanství dvou států.⁴⁷⁾

Maďarsko a Slovensko mají na dvojí občanství naprosto rozdílný pohled a toto téma je neustálým problémem. Navíc jsou jisté pochybnosti o ústavnosti zákona, nikomu nemůže být odebráno občanství proti své vůli.⁴⁸⁾

V únoru 2013 slovenský premiér Robert Fico prohlásil, že etnické menšiny pouze natahují ruce a jinak odmítají plnit povinnosti státu. Podle Fica se to musí změnit, protože nezávislý stát nebyl založen pro menšiny. Za tento výrok sklidil několik kritik, například od maďarského premiéra Viktora Orbana.⁴⁹⁾

Obrázek č. 9 - Viktor Orban a Robert Fico

50)

Gastronomie maďarské menšiny na Slovensku

Tato kapitola se zabývá gastronomií Maďarů, kterou si minorita Maďarů na Slovensku udržuje. Jelikož jsou gastronomické zvyklosti Maďarů na Slovensku také jedním z předmětů výzkumu, je třeba si ukázat, o jaké gastronomické zvyklosti se konkrétně jedná. V drtivé většině případů je totiž maďarská kuchyně (jako celek) totožná s kuchyní maďarské menšiny na Slovensku.

Kulinářská historie dnešní maďarské kuchyně je zajímavá. Základní pokrmy vznikly většinou kolem břehů Dunaje a Blatenského jezera. Byla to strava kočujících pastevců, rolníků a rybářů. Pastevci žili v pustině se svými koňmi a stády dobytka po celý rok pod širým nebem. Nestavěli si příbytky, bydleli ve vozech tažených voly. Stejně jako rybáři ve svých skromných příbytcích na březích jezera, vařili i pastevci jen ze snadno dosažitelných surovin. Základními surovinami bylo maso, vnitřnosti, tarhoňa, cibule, jakákoliv zelenina či houby.⁵¹⁾

Rolnické rodiny obohatily původní uherskou kuchyni o jídla ze zeleniny, drůbeže a domácích mléčných výrobků. Zeleninové pokrmy, hlavně z tykve a zelí, se doplňovaly klobáskami a slaninou z podzimních zabíjaček. Chléb se na venkově zadělával doma a pekl v domácích pecích.⁵²⁾

Za vlády uherského krále Karla Roberta pronikly zvolna do země, poměrně chudé na domácí moučníky, různé druhy palačinek. Jeden z nejznámějších pokrmů maďarské kuchyně – hortobádské palačinky s masovou náplní a smetanovou omáčkou – je výsledkem skvělého přizpůsobení cizích vlivů na domácí kuchyni.⁵³⁾

Za Rakouska-Uherska byly původní krajové pokrmy obohaceny o mnoho receptů vyhlášené vídeňské kuchyně a přizpůsobeny místním možnostem a zvykům. Dodnes se například v Maďarsku podává vídeňský řízek s dušenou rýží nebo tarhoňou. Z moučníků byly převzaty závin, které v maďarské kuchyni dospěly k velké dokonalosti.⁵⁴⁾

Dnešní maďarská kuchyně představuje zdravou stravu s hojným zastoupením zeleniny, ovoce, tvarohu, smetany, jatečného masa i vnitřností, drůbeže a ryb. Dobře ji doplňují lehká přírodní vína, hlavní nápoj vinorodých krajů. K vínu se přiklání s oblibou škvarkové pagáče. Ve zdejší půdě se daří kvalitní vinné révě, jezera nabízí velké množství chutných ryb, lesy jsou proslavené hojností hub a zvěře. V mnoha stravovacích zařízeních se však stále klade důraz na běžnou stravu bez vysokých nároků na kvalitu. Jedním z národních jídel je kotlíkový guláš. Kdo by chtěl zažít opravdu originální chuť, měl by si jídlo objednat s tím, že chce, aby byl guláš po maďarsku ostrý. Minutky z masa nemají v této zemi dlouhou tradici, a proto nejsou zrovna nejkvalitnější. Zato obalované a smažené plátky masa patří naopak k velice oblíbeným hlavním jídlům.⁵⁵⁾

Nejtypičtější maďarskou přílohou je tarhoňa, která se podává dušená. V dřívějších dobách ji kočovníci připravovali jako kuličky velikosti hrachu, usušili a vozili všude s sebou. Dobře usušená vydržela bez omezení dlouho, právě tak, jako tence vyklepané proužky sušeného masa, které se s tarhoňou vařily v kotlících. Uvádí se, že domovem tarhoni v Evropě je segedínský kraj, kde je dochován původní předpis. Tarhoňa se dodnes připravuje i na Kavkaze, v Mongolsku, v Persii a na Balkáně. Druhou nevhodnější přílohou jsou noky. Základní přílohové zeleniny maďarské kuchyně jsou zelí, tykve, zelené a žluté fazolky. Paprikové lusky a rajčata jsou spíše součástí masitých pokrmů nebo se konzumují syrové.⁵⁶⁾

Hlavním kořením v maďarské kuchyni je bezesporu mletá paprika. Bude asi překvapením, že o tomto koření, které tak zdokonalilo maďarské pokrmy a bez něhož jsou dnes již nemyslitelné, je první zmínka v maďarských kuchařských knihách až v druhé polovině 19. století. V Maďarsku se používají tyto druhy mleté papriky: jemná sladká, segedínská sladká, sladká růžová, lahůdková lehce pálivá a silně pálivá.⁵⁷⁾

Velmi typickou polévkou je Halászlé. Tato polévka se připravuje dlouho a její vaření je pozvolné. Obsahuje nejméně dva druhy různých ryb. Podává se jako hlavní jídlo s chlebem nebo jiným pečivem.⁵⁸⁾

Maďarská vína jsou silná, výrazná a svérázná stejně jako maďarské pokrmy. Tokajské samorodé víno patří k sladkým vínům, je to směs hroznů převážně z odrůdy furmint, ke kterému se přimíchávají hrozny muškátu a hárslevelü. Dále je Maďary velmi oblíbené hutné červené víno Egri-bikavér (bikavér – býčí krev).⁵⁹⁾

Hned po Tokaji je nejznámější maďarskou vinařskou oblastí Badacsony. Nejlepšími odrůdami vína z tohoto kraje jsou Vlašský ryzlink, Zelený silván a Muškát.⁶⁰⁾

Maďarsko oplývá také velkým množstvím ovocných destilátů neboli pálenek. Nalezneme zde například meruňkovi, třešňovi, slivovi nebo známý žaludeční likér Zwack Unicum.⁶¹⁾

Uherský salám se stal zcela nejoblíbenějším suvenýrem z Maďarska. Původně se jmenoval Zimní salám jelikož se připravoval jen od října do března.⁶²⁾

VLASTNÍ PRÁCE

Vlastní práce se věnuje získání třech pohledů (*Jak se dívá majorita na minoritu?, Jak se dívá minorita na majoritu? a Jak se dívá Maďar žijící v Maďarsku na Maďary žijící na Slovensku?*), čímž zároveň dochází k zodpovězení otázky: *Jaké je postavení maďarské menšiny na Slovensku?*

Pro vypracování praktické části posloužily výpovědi výše zmíněných respondentů. Směr rozhovorů udávaly především tyto pomocné, podvýzkumné otázky: *Jaké tradice si Maďaři na Slovensku udržují?, Jaký vliv má minulost na současné soužití obou národností?, Jsou Maďaři ovlivněni většinovou populací Slováků?, Udržuje si maďarská minorita své gastronomické zvyklosti z rodné země?*

POHLED PŘÍSLUŠNÍKA MAJORITNÍ SPOLEČNOSTI NA MINORITNÍ SPOLEČNOST

Pohled majoritní společnosti na maďarskou menšinu na Slovensku poskytla respondentka Aňa, která se na Slovensku narodila a stále tu žije. Její názory byly doplněny třiadvacířetiletou Darinou, což je rovněž rodilá Slovenka žijící na Slovensku.

Dle Aňi mnoho Maďarů dodržuje zvyklosti svých předků, ale jelikož jsou dnešní Maďaři na Slovensku už hodně vzdálenou větví od původních Maďarů, jsou tyto zvyklosti spíše maďarsko-slovenské. Rovněž Darina uvádí, že tradice, které Maďaři na Slovensku oslavují, jsou nyní téměř identické s těmi slovenskými. Navíc jsou maďarské státní svátky, jako je 15. březen (oslava revoluce z roku 1848) a oslava prvního krále Štěpána (20. srpen). Také gastronomie je u současných Maďarů na Slovensku prý již ovlivněna slovenskou kuchyní a jedná se zde tedy spíše o slovensko-maďarskou gastronomii, kde převládají maďarské koření a přísady. Aňa říká, že Maďaři a Slováci se vzájemně velmi ovlivňují. Jako příklad vzájemného ovlivnění Aňa uvádí jazyk maďarské menšiny na Slovensku, který je dnes spíše tak zvanou „poslovenštinou“ maďarštinou. Aňa i Darina se shodují na tom, že v současné době mezi sebou Maďaři a Slováci nemají žádné větší problémy. Aňa říká: *„Momentálne neviem o nejakom výraznejšom konflikte, občas sa objaví konflikty napríklad pri športových podujatiach, kedy sa vyhrotia konflikty medzi fanúšikmi.“*, a dále Aňa navazuje: *„Myslím si, že historické konflikty medzi Maďarmi a Slovákami sú prepierané hlavne v médiách a medzi politikmi. V reálnom živote je z môjho pohľadu spolužitie týchto národov bez väčších konfliktov.“* Obě Slovenky shledávají vzájemné soužití obou národů kladně a bez větších problémů. Aňa uvádí: *„Maďarská menšina je jedna z najpočetnejšie zastúpených menšín na Slovensku. To znamená, že si počas rokov vybudovali svoje školy, obchody a určité zázemie.“* Dle Dariny i Aňi si v průběhu let oba národy zvykly na vzájemné soužití, které má (jako každý vztah) přirozeně i své malé nedostatky. Darina má celkově k Maďarům žijícím na Slovensku velmi kladný vztah, v důsledku čehož (jak vypověděla) má také mnoho maďarských přátel. Aňa nikdy neměla s žádným Maďarem problém, a tak je její vztah k maďarské menšině také dosud pozitivní.

POHLED PŘÍSLUŠNÍKA DANÉ MINORITY NA MAJORITNÍ SPOLEČNOST

Pohled maďarské menšiny na majoritní společnost poskytla respondentka Juliana, Maďarka žijící na Slovensku. Pohled minority na majoritu byl rovněž rozšířen o názor Andrei, která je rovněž Maďarkou žijící ve Slovenské republice.

Juliana uvádí, že Maďaři na Slovensku nejsou přistěhovalci, ale jsou původními obyvateli. Označení Maďarů za menšinu na Slovensku vnímá jako ponižující a nesprávné. Z jejího pohledu je tedy přirozené, že zde chtějí Maďaři žít, zachovat si svou kulturní identitu a vytvořit si takové životní

podmínky, aby nedocházelo k asimilaci maďarské menšiny.

Juliana říká, že nejvíce dodržované bývají maďarské státní svátky a maďarská kuchyně, která ovlivňuje slovenskou. Andrea uvádí, že jistá nespokojenost maďarské menšiny na Slovensku může plynout z toho, že jsou odsunuti na jižní Slovensko, které patří mezi chudší oblasti a ekonomicky se zanedbává. Na otázku, zda jsou Maďaři ovlivněni většinovou populací Slováků, Juliana odpovídá: *„Žijeme na Slovensku, ovplyvňujú nás slovenské zvyky, kultúra, jazyk, literatúra jednoducho všetko. Keď Maďar začne rozprávať v Maďarsku, hneď vedia, že nie je z Maďarska. Slovenčina zmenila, respektíve ovplyvnila maďarský jazyk, nie len slovakizmami, ale aj nárečia, tón, rytmus máme iný.*

Vďaka bohu zachoval sa južný temperament. 😬 “

Andrea i Juliana se domnívají, že Maďaři jsou na Slovensku do jisté míry trochu utlačováni a i když je situace nyní o něco lepší (než třeba za vlády Vladimíra Mečiara), vždy se to může změnit. Záleží na chování lidí, území a politické situaci. Názor Maďarů na to, jaký vliv má minulost na současné soužití obou národností, lze hezky vyčíst ze slov obou respondentek. Juliana říká: *„Klasika ako na Slovensku po slovensky je len jemná verzia diskriminácie. Počas základnej školy, chodili sme do jedálne neďalekej slovenskej školy. Každý deň sme počúvali výkriky typu idú Maďari a podobne, hádzali do nás smeti, oplúvali nás, pamätám si ako chalanov z triedy zbili slovenskí žiaci. Keď sme už chodili na strednú školu, často nás pri vchode čakali vulgárne nápisy na stene budovy. Kričali na nás starší ľudia v autobuse. Raz som dostala takú poznámku na ulici, že prečo sa rozprávam s mojím psom po maďarsky. Pamätám si aj časy, keď sme sa báli vôbec prehovoriť na ulici po maďarsky – doba Mečiara. Týchto malých konfliktov bolo naozaj nespočetne veľa.“* Andrea doplňuje: *„Maďari na celom Slovensku sú potlačené do úzadia.“* Jako aktuální problém Maďarska sledávají především média a politiku. Z historického hlediska si myslí, že zde chybí vzájemný respekt, úcta a pochopení.

Jelikož se Juliana setkala s diskriminací a hrubým chováním vůči ní, pohlíží na Slováky spíše negativně a popisuje je jako lidi s mnoha předsudky. Andrea se s diskriminací ze strany Slováků vůči své osobě nikdy nesešla, z jejich krátkých a strohých odpovědí lze však vyvodit fakt, že jí rozhovor na toto téma nejspíš nebyl příliš příjemný.

POHLED MAĎARA ŽIJÍCÍHO V MAĎARSKU

Pohled na maďarskou menšinu žijící na Slovensku poskytla respondentka Réka, která se narodila v Maďarsku a v současnosti zde také žije.

Podle názoru Réky si Maďarská minorita udržuje na území Slovenska stále většinu tradic. Tyto tradice vyplývají hlavně z náboženství, proto velkou část tradic a svátků oslavují Maďaři i Slováci společně. Výjimkou jsou jen důležité historické události, jako je 15. březen (revoluce 1848). V tento den oslavují Maďaři boj o svobodu. Své gastronomické zvyklosti si Maďaři na Slovensku snaží udržovat, jak se dá, a projevuje se to především o významnějších svátcích, jako jsou například Vánoce a Velikonoce. Maďaři na Slovensku jsou celkově hodně ovlivněni Slováky, což se projevuje především v jejich chování, které je odlišné od chování Maďarů v Maďarsku. Dle Réky Maďaři na Slovensku tak zvaně „víc drží při sobě“ než Maďaři v Maďarsku. Réka uvádí: *„Situace medzi Maďary a Slovákmi sa v průběhu let komplexně zlepšuje. Vzájemné vzťahy však často komplikujú „vymyšlené“ politické problémy. V súčasnosti zde neprobíhá žádný konflikt, spíše se spěje ke spolupráci obou národů proti romské národnosti.“* Aktuální situaci Maďarské menšiny žijící na Slovensku reflektuje respondentka celkově jako pozitivní. Uvádí, že zde žádný velký konflikt není. Pokud se zde nějaký konflikt vyskytne, tak je jen uměle vytvořený politiky nebo médii. Toto umělé vytváření konfliktů respondentka sledává jako důvod k častému negativnímu vnímání Maďarské menšiny žijící na Slovensku.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo zanalyzovat maďarskou menšinu na Slovensku a získat tři základní pohledy. Prvním je, jak se majoritní společnost dívá na minoritní společnost. Druhým je, jak se minoritní společnost dívá na majoritní společnost a třetí je externí pohled, tedy pohled Maďara žijícího v Maďarsku na Maďary žijící na Slovensku. Z těchto tří pohledů se poté vytvořil jeden „univerzální obraz“ a došlo také k objasnění celkového postavení maďarské menšiny na Slovensku.

Postavení maďarské menšiny lze závěrem vyhodnotit jako nejlepší postavení ze všech menšin, které na Slovensku žijí. Maďarská menšina na Slovensku není přistěhovalá, ale tvoří původní obyvatelstvo. Díky tomu, že Maďaři na Slovensku žijí odjakživa, si vytvořili své vlastní školy, obchody a určité zázemí. Velmi silné postavení mají z hlediska kultury. Mají nejvíce kulturních organizací, které podporují pěstování národní identity, tradic a mateřského jazyka. Maďaři hodně lpí na slavení historických událostí a udržování maďarských gastronomických zvyklostí. Po shrnutí všech faktorů týkající se postavení Maďarské menšiny na Slovensku, lze odpovědět tak, že jejich postavení je velmi silné (hlavně v jižních oblastech) a dá se říci, že Maďaři na Slovensku jsou „druhou národní kulturou“ a ne menšinou.

Vztahy mezi majoritní a minoritní společností jsou poněkud individuální. Slováci pohlíží na Maďary ve větší míře neutrálně, nemají k nim jednoznačně kladný vztah, ale ani ne negativní. Jsou tací Slováci, především starší obyvatelstvo, kteří v sobě stále zanechávají určitou zarputilost z historie a mají vůči Maďarům zlost a předsudky. Mladší generace Slováků (20 - 40 let) naopak nevidí v soužití Maďarů a Slováků žádný problém. Oba národy si na soužití zvykli a jako každý vztah má přirozeně i tento své „mouchy“. To, co dle majoritní společnosti vytváří konflikty mezi oběma národy, jsou média a politika. V souhrnu lze konstatovat, že majorita na minoritu nepohlíží negativně, naopak Slováci berou Maďary jako právoplatné občany Slovenské republiky a nevidí je jako někoho, kdo by zde neměl žít.

Pohled minority na soužití obou národů - Maďarů a Slováků - se dá definovat jako celkem bezproblémový. Problematika mezi dvěma národy je „nafouknutá bublina“ vytvořená médiem. Pokud je však zaostřeno na pohled minority na majoritu, což je zde primárním cílem, dochází zde k protikladným názorům. Minorita se cítí majoritou býti utlačována, odsunuta do pozadí, na jih Slovenska, který je označován za ekonomicky slabší oblast. Označení za menšinu nemají Maďaři rádi, jelikož jsou občany Slovenska stejně tak jako rodilí Slováci. Jedna z respondentek se setkala s diskriminací ze strany Slováků a útokem vůči své osobě. Druhá respondentka se s diskriminací nesetkala a osobní problémy s majoritou nikdy neměla. Pohled Maďarů na Slováky je poměrně individuální a liší se tak zvaně „situaci od situace“. Soudě podle získaných odpovědí od obou respondentek je však (v jejich případě) spíše negativní.

Externí pohled Maďarky žijící v Maďarsku přináší kladnou reakci. Situace se dle ní v průběhu let zlepšuje. Aktuálně nevidí mezi Maďary a Slováky na Slovensku žádný konflikt. Podle jejích slov dnes oba národy spíše spějí ke spolupráci proti romské národnosti. Vzájemné vztahy často komplikují „vymyšlené“ politické problémy. Její pohled na situaci vzájemného soužití Maďarů se Slováky na Slovensku je tedy vcelku pozitivní.

Propojením všech třech pohledů lze získat komplexní obraz dané minority na Slovensku. To, na čem se všechny tři pohledy shodují, je následující: Maďaři žijící na Slovensku jsou výrazně ovlivněni většinovou populací Slováků, což se projevuje především v jazyce. K určitému ovlivnění dochází také, co se týče slavení jednotlivých svátků. Ty jsou většinou podobné těm slovenským, až na důležité maďarské státní svátky, 15. března (oslava revoluce z roku 1848) a 20. srpna (oslava prvního krále Štěpána), které si Maďaři na Slovensku úzkostlivě udržují. Na čem Maďaři na Slovensku, z pohledu všech respondentů, také výrazně lpí, je dodržování maďarské kuchyně. Současné problémy mezi

oběma stranami, podávané a zveličované médií, jsou často jen uměle vytvořenou politickou hrou. Pohledy se shodují také na tom, že v minulosti určité konflikty byly. V té době šlo však o přirozený jev v důsledku toho, že několikrát došlo ke změně hranic Maďarska se Slovenskem a při poslední změně hranic z toho jeden národ vyšel hůř. Z toho plyne přirozeně nespokojenost a do jisté míry také určitá nevraživost, která se však postupem času stále zmenšuje.

V reálném životě oba národy vidí současné soužití jako víceméně bezproblémové. Diskriminace, fyzické a psychické útoky jsou přisuzovány spíše k situacím, jako je například sportovní utkání. Maďarská menšina sice cítí určité utlačení, v podobě odsunutí na jih Slovenska. Pokud je ale na tento názor upřen objektivní pohled, je nutné zmínit, že v jižních oblastech mají Maďaři naopak větší práva než Slováci a mohou zde udržovat blízký kontakt s Maďarskem.

Závěrem, po zhodnocení všech pohledů a nezájatosti, lze říci, že reálný každodenní život je bez větších problémů. Články a zprávy, které se objevují v médiích nelze brát vždy jako správný ukazatel toho, jak to ve společnosti funguje. Konflikty by se našly téměř v každé společnosti, což je přirozeným jevem.

SEZNAM LITERATURY

Knižní publikace

FÁBRY, Zoltán a kol. *Obžalovaný prehovorí – Dokumenty z dejín Maďarov v Československu*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, spol. s.r.o., 1994. 236 s. ISBN 80-7149.040-7.

FAZEKAS József, HUNČÍK Peter, PETOCZ Kálmán, KECSKEMÉTHYOVÁ Štefánia, KOVÁČ Peter *Maďari na Slovensku (1989 - 2004): Súhrnná správa od zmeny režimu po vstup do Európskej únie*. Lilium Aurum Könyvkiadó, Šamorin, 2004. 502 s. ISBN 978-80-89249-16-9.

HAJKOVÁ, Mária *Chcete si pochutnať?*. 2. vyd. Banská Bystrica: Osveta, 1984. 192 s. ISBN 70-007-88.

HERMANOVÁ, Ilona *Maďarská kuchyně*. Praha: Merkur, 1989. 180 s. ISBN 51-596-89.

IRMANOVÁ, Eva *Maďarská menšina na Slovensku a její místo v zahraniční politice Slovenska a Maďarska po roce 1989*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Albis International, 2005. 316 s. ISBN 80-86067-67-X.

KONTLER, Lazsló *Dějiny Maďarska*. 1. vyd. Praha: NLN, s.r.o., 2001. 602 s. ISBN 80-7106-405-X.

KOVÁČ, Dušan *Dějiny Slovenska*. 1. vyd. Praha: NLN, s.r.o., 1998. 422 s. ISBN 80-7106-267-7.

PRAŽÁK, Richard *Maďarsko - Stručná historie států*. 1. vyd. Praha: Libri, 2005. 134 s. ISBN 80-7277-269-4.

PRAŽÁK, Richard a kol. *Dějiny Maďarska*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1993. 297 s. ISBN 80-210-0699-4.

STIENS, Rita *Balaton*. 1. vyd. Ostfildern: Marco polo, 2003. 128s. ISBN 38-297-6249-6.

VYDROVÁ, Anna *Svetová kuchárka*. 1. vyd. Banská Bystrica: Osveta, 1987. 368 s. ISBN 70-071-87.

Internetové zdroje

Asia Africa Intelligence Wire (August 2003). Slovak cabinet approves Hungarian university in Slovakia. *Financial Times*, [cit. 2013-05-21]. Čerpáno z databáze odborných časopisů. Dostupné z WWW: <<http://search.proquest.com.infozdroje.czu.cz/docview/459471199/13E2C53D01321DC26C1/39?accountid=26997>>.

Dá sa na Slovensku získať občianstvo druhého štátu - napríklad Maďarska? [online]. Madari.sk, 13. 6. 2012 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://madari.sk/otazky-a-odpovede/dvojite-obcianstvo/da-sa-na-slovensku-ziskat-obcianstvo-druheho-statu-napriklad-madarska>>.

Europe Intelligence Wire (May 2010). Slovakia may challenge dual citizenship for Hungarians. *Financial Times*, [cit.28.5.2013]. Čerpáno z databáze odborných časopisů. Dostupné z WWW: <<http://search.proquest.com.infozdroje.czu.cz/docview/275961467/13E5042BCFE6871AF26/1?accountid=26997>>.

Fico sklízí za svá slova na adresu menšin na Slovensku jednu kritiku za druhou [online]. Romea.cz, 28. 2. 2013 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/zahranicni/fico-sklizi-za-sva-slova-na-adresu-mensin-na-slovensku-kritiku>>.

Jazykové otázky [online]. Madari.sk, c2011 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z WWW: <<http://madari.sk/otazky-a-odpovede/jazykove-otazky/existuje-nejake-narecie-madarciny-typicke-pre-slovensko>>.

Kultura v Maďarsku [online]. Dovolena-madarsko.com, [cit. 2013-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.dovolena-madarsko.com/clanek/kultura-v-madarsku>>.

Kultúrny inštitút Maďarska, Bratislava [online]. Slovakia.culturalprofiles.net, 2. 1. 2012 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.slovakia.culturalprofiles.net/?id=5125>>.

Maďarská národnostná menšina [online]. Slovakia.culturalprofiles.net, 14. 6. 2010 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.slovakia.culturalprofiles.net/?id=-12692>>.

Maďarština a hungaristika [online]. Katedra středoevropských studií, c2011 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z WWW: <<http://kses.ff.cuni.cz/madarstina>>.

Maďaři [online]. i15.cz, 13. 8. 2011 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.i15.cz/madari/>>.

Múzeum kultúry Maďarov na Slovensku [online]. Snm.sk, [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.snm.sk/?muzeum-kultury-madarov-na-slovensku-o-muzeu>>.

Na Slovensku začal platit sporný jazykový zákon [online]. Novinky.cz, 1. 9. 2009 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/177798-na-slovensku-zacal-platit-sporny-jazykovy-zakon.html>>.

Nová strana Most - Híd má spojit Slováky s Maďary [online]. Ceskatelevize.cz, 9. 6. 2009 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/57465-nova-strana-most-hid-ma-spojiti-slovakys-s-madary/>>.

Program svazu [online]. Csemadok.sk, 7. 5. 2006 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <http://www.csemadok.sk/sl/4/program_zvazu>.

Rakousko-Uhersko [online]. Abchistory.cz, 2004-2011 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.abchistory.cz/rakousko-uhersko.htm>>.

Rakousko-Uhersko [online]. Wikipedia.org, 28. 3. 2013 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Rakousko-Uhersko>>.

Slováci a Maďari [online]. Ceskatelevize.cz, 14. 10. 2010 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/69610-slovaci-a-madari/>>.

Slovakia: Religions [online]. Central intelligence agency, c2001 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/lo.html>>.

Slovenská republika [online]. Scitanie2011.sk, 2011 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.scitanie2011.sk/neprehliadnite/slovenska-republika-tabulky>>.

Slovenská republika [online]. Infoglobe.sk, 2013 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.infoglobe.sk/stat/>>.

Slovensko nepovolí dvojí občanství [online]. Novinky.cz, 26. 5. 2010 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/201427-slovensko-nepovoli-dvoji-obcanstvi.html>>.

Stále expozície - Tradície a hodnoty - Maďari na Slovensku [online]. Snm.sk, [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.snm.sk/?muzeum-kultury-madarov-na-slovensku-stale-expozicie>>.

Strana maďarskej komunity - Magyar Közösség Pártja [online]. Wikipedia.org, 20. 3. 2013 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Strana_ma%C4%8Farskej_komunity_%E2%80%93_Magyar_K%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9g_P%C3%A1rtja>.

Univerzita J. Selyeho [online]. Portalvs.sk, 5. 11. 2012 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.portalvs.sk/sk/vysoka-skola/univerzita-j-selyeho-v-komarne>>.

Počet shlédnutí: 1406

¹⁾
PRAŽÁK, Richard *Maďarsko - Stručná historie států*. 1. vyd. Praha: Libri, 2005. 134 s. ISBN 80-7277-269-4.

²⁾
PRAŽÁK, Richard a kol. *Dějiny Maďarska*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1993. 297 s. ISBN 80-210-0699-4

³⁾
FÁBRY, Zoltán a kol. *Obžalovaný prehovorí - Dokumenty z dejín Maďarov v Československu*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, spol. s.r.o., 1994. 236 s. ISBN 80-7149.040-7.

⁴⁾
IRMANOVÁ, Eva *Maďarská menšina na Slovensku a její místo v zahraniční politice Slovenska a Maďarska po roce 1989*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Albis International, 2005. 316 s. ISBN 80-86067-67-X.

⁵⁾
Slovenská republika [online]. Infoglobe.sk, 2013 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.infoglobe.sk/stat/>>.

6)

Zdroj: <http://www.levnepruvodce.cz/images/svkvajka.jpg>

7) 9) 11)

Slovenská republika [online]. Scitanie2011.sk, 2011 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.scitanie2011.sk/neprehliadnite/slovenska-republika-tabulky>>.

8)

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mapa_Slovenska.PNG

10)

Zdroj: <http://madari.sk/otazky-a-odpovede/madari-na-slovensku/kto-je-madar-na-slovensku>

12)

Rakousko-Uhersko [online]. Abchistory.cz, 2004-2011 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.abchistory.cz/rakousko-uhersko.htm>>.

13)

Rakousko-Uhersko [online]. Wikipedia.org, 28. 3. 2013 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Rakousko-Uhersko>>.

14)

Zdroj: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Wappen_Ungarische_L%C3%A4nder_1867_\(Mittel\).png](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Wappen_Ungarische_L%C3%A4nder_1867_(Mittel).png)

15)

KOVÁČ, Dušan *Dějiny Slovenska*. 1. vyd. Praha: NLN, s.r.o., 1998, s. 106-110, ISBN 80-7106-267-7.

16)

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:CoA_CSFRc.svg

17)

KONTLER, Lazsló *Dějiny Maďarska*. 1. vyd. Praha: NLN, s.r.o., 2001, s. 112, ISBN 80-7106-405-X.

18)

KONTLER, Lazsló *Dějiny Maďarska*. 1. vyd. Praha: NLN, s.r.o., 2001, s. 115 ISBN 80-7106-405-X.

19)

Asia Africa Intelligence Wire (August 2003). Slovak cabinet approves Hungarian university in Slovakia. *Financial Times*, [cit. 2013-05-21]. Čerpáno z databáze odborných časopisů. Dostupné z WWW: <<http://search.proquest.com.infozdroje.czu.cz/docview/459471199/13E2C53D01321DC26C1/39?accountid=26997>>.

20)

Zdroj: <http://www.portalvs.sk/sk/vysoka-skola/univerzita-j-selyeho-v-komarne>

21)

Maďaři [online]. i15.cz, 13. 8. 2011 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.i15.cz/madari/>>.

22)

Kultura v Maďarsku [online]. Dovolena-madarsko.com, [cit. 2013-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.dovolena-madarsko.com/clanek/kultura-v-madarsku>>.

23) 24) 26)

Maďarská národnostná menšina [online]. Slovakia.culturalprofiles.net, 14. 6. 2010 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.slovakia.culturalprofiles.net/?id=-12692>>.

25)

Program svazu [online]. Csemadok.sk, 7. 5. 2006 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <http://www.csemadok.sk/sl/4/program_zvazu>.

27)

Kultúrny inštitút Maďarska, Bratislava [online]. Slovakia.culturalprofiles.net, 2. 1. 2012 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.slovakia.culturalprofiles.net/?id=5125>>.

28)

Maďarština a hungaristika [online]. Katedra stredoevropských študií, c2011 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z WWW: <<http://kses.ff.cuni.cz/madarstina>>.

29) 30) 31)

Jazykové otázky [online]. Madari.sk, c2011 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z WWW: <<http://madari.sk/otazky-a-odpovede/jazykove-otazky/existuje-nejake-narecie-madarciny-typicke-pre-slovensko>>.

32)

Slovakia: Religions [online]. Central intelligence agency, c2001 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z WWW:

<<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/lo.html>>.

³³⁾ ³⁴⁾

FAZEKAS József, HUNČÍK Peter, PETOCZ Kálmán, KECSKEMÉTHYOVÁ Štefánia, KOVÁČ Peter *Maďari na Slovensku (1989 - 2004): Súhrnná správa od zmeny režimu po vstup do Európskej únie*. Liliium Aurum Könyvkiadó, Šamorin, 2004, s. 134, ISBN 978-80-89249-16-9.

³⁵⁾

Zdroj: FAZEKAS József, HUNČÍK Peter, PETOCZ Kálmán, KECSKEMÉTHYOVÁ Štefánia, KOVÁČ Peter *Maďari na Slovensku (1989 - 2004): Súhrnná správa od zmeny režimu po vstup do Európskej únie*. Liliium Aurum Könyvkiadó, Šamorin, 2004. 502 s. ISBN 978-80-89249-16-9.

³⁶⁾

FAZEKAS József, HUNČÍK Peter; PETOCZ Kálmán; KECSKEMÉTHYOVÁ Štefánia; KOVÁČ Peter *Maďari na Slovensku (1989 - 2004): Súhrnná správa od zmeny režimu po vstup do Európskej únie*. Liliium Aurum Könyvkiadó, Šamorin, 2004, s. 136, ISBN 978-80-89249-16-9.

³⁷⁾

Strana maďarskej komunity – Magyar Közösség Pártja [online]. Wikipedia.org, 20. 3. 2013 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Strana_ma%C4%8Farskej_komunity_%E2%80%93_Magyar_K%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9g_P%C3%A1rtja>.

³⁸⁾

Zdroj: <http://www.mkp.sk/>

³⁹⁾

Nová strana MOST-HÍD má spojit Slováký s Maďary [online]. Ceskatelevize.cz, 9. 6. 2009 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW:

<<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/57465-nova-strana-most-hid-ma-spojiti-slovakys-s-madary/>>.

⁴⁰⁾

Zdroj: http://static.etrend.sk/uploads/tx_media/2012/03/10/300_mdln_volby_most_hid_bugar.jpg

⁴¹⁾

Slováci a Maďari [online]. Ceskatelevize.cz, 14. 10. 2010 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW:

<<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/69610-slovaci-a-madari/>>.

⁴²⁾ ⁴⁴⁾

Na Slovensku začal platit sporný jazykový zákon [online]. Novinky.cz, 1. 9. 2009 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW:

<<http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/177798-na-slovensku-zacal-platit-sporny-jazykovy-zakon.html>>.

⁴³⁾ ⁴⁶⁾

Slovensko nepovolí dvojí občanství [online]. Novinky.cz, 26. 5. 2010 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/201427-slovensko-nepovoli-dvoji-obcanstvi.html>>.

⁴⁵⁾

Europe Intelligence Wire (May 2010). Slovakia may challenge dual citizenship for Hungarians. *Financial Times*, [cit.28.5.2013]. Čerpáno z databáze odborných časopisů. Dostupné z WWW:

<<http://search.proquest.com.infozdroje.czu.cz/docview/275961467/13E5042BCFE6871AF26/1?accountid=26997>>.

⁴⁷⁾ ⁴⁸⁾

Dá sa na Slovensku získať občianstvo druhého štátu – napríklad Maďarska? [online]. Madari.sk, 13. 6. 2012 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW:

<<http://madari.sk/otazky-a-odpovede/dvojite-obcianstvo/da-sa-na-slovensku-ziskat-obcianstvo-druheho-statu-napriklad-madarska>>.

⁴⁹⁾

Fico sklízí za svá slova na adresu menšín na Slovensku jednu kritiku za druhou [online]. Romea.cz, 28. 2. 2013 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z WWW:

<<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/zahranicni/fico-sklizi-za-sva-slova-na-adresu-mensin-na-slovensku-kritiku>>.

⁵⁰⁾

Zdroj:

<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/zahranicni/fico-sklizi-za-sva-slova-na-adresu-mensin-na-slovensku-kritiku>

⁵¹⁾

HERMANOVÁ, Ilona *Maďarská kuchyně*. Praha: Merkur, 1989. s. 5, ISBN 51-596-89.

⁵²⁾ ⁵³⁾

HERMANOVÁ, Ilona *Maďarská kuchyně*. Praha: Merkur, 1989. s. 6, ISBN 51-596-89.

⁵⁴⁾

HERMANOVÁ, Ilona *Maďarská kuchyně*. Praha: Merkur, 1989. s. 7, ISBN 51-596-89.

⁵⁵⁾

STIENS, Rita *Balaton*. 1. vyd. Ostfildern: Marco polo, 2003, s. 97, ISBN 38-297-6249-6.

⁵⁶⁾

HERMANOVÁ, Ilona *Maďarská kuchyně*. Praha: Merkur, 1989. s. 10, ISBN 51-596-89.

⁵⁷⁾

HERMANOVÁ, Ilona *Maďarská kuchyně*. Praha: Merkur, 1989. s. 13, ISBN 51-596-89.

⁵⁸⁾

HERMANOVÁ, Ilona *Maďarská kuchyně*. Praha: Merkur, 1989. s. 31, ISBN 51-596-89.

⁵⁹⁾

VYDROVÁ, Anna *Svetová kuchárka*. 1. vyd. Banská Bystrica: Osveta, 1987. s. 157, ISBN 70-071-87.

⁶⁰⁾ ⁶¹⁾

STIENS, Rita *Balaton*. 1. vyd. Ostfildern: Marco polo, 2003. s. 98, ISBN 38-297-6249-6.

⁶²⁾

STIENS, Rita *Balaton*. 1. vyd. Ostfildern: Marco polo, 2003. s. 99, ISBN 38-297-6249-6.

From:

<https://www.hks.re/wiki/> - **Hospodářská a kulturní studia (HKS)**

Permanent link:

https://www.hks.re/wiki/madari_na_sk_2013

Last update: **03/05/2026 23:19**

